

REPUBLIKA HRVATSKA
PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA
GRAD RIJEKA
Poglavarstvo

IZVJEŠĆE

mr.sc. Mani Gotovac o kulturnim, kulturološkim i umjetničkim dostignućima Hrvatskog narodnog kazališta Ivana pl. Zajca Rijeka u razdoblju od 2003. do 2007. godine

TEMELJNE PREMISE

1. Grad i kazalište

Živost i sveprisutnost kazališta u gradu potvrđuje njegov urbanitet. Iz brojnih povijesnih spisa poznato je da su se gradovi mogli nazvati tim imenom tek kada bi na njihovim trgovima počeli funkcionirati vijećnica i teatar. Zato promišljanje riječkoga kazališta kao i njegova realizacija u četiri godine jest pokrenuta iz ideje da nam valja jače povezati grad i kazalište, odnosno kazalište i grad.

U tom smislu nastojala sam otvoriti prostor svim onim repertoarnim i stvaralačkim potezima koji izravno pogađaju senzibilitet i ciljaju prema istraživanju identiteta grada Rijeke. Poznata je njegova otvorenost prema brojnim raznovrsnim stajalištima, složenoj povijesti, prijemljivosti za različita mišljenja, strogih ocjena i slično. Iznad svega valjalo je voditi računa o jedinstvenom i vrlo posebnom sklopu Mediterana i Mitteleurope u kojem se rađala i živi Rijeka. Taj sklop, izuzetan u Europi, određuje kulturu, pa i teatar grada.

Zato su moj temeljni izbor bila postojeća djela iz prošlosti i stvaranje novih kazališnih djela prožetih navedenim idejama. Nije prema tome Drago Gervais sa svojom „Karolinom Riječkom“ slučajno otvorio četverogodišnji mandat koji se vodio pod motom „moglo nam se dogoditi da nam prođe život, a da ne upoznamo grad Rijeku“. U mediteranskom ozračju, nakon „Karoline Riječke“ ostvarili smo „Filumenu Marturano“ u narječju čakavskoga mediteranskoga koktela, „Mirise, zlato i tamjan“ u rapskom dijalektu, „Magarca“ u takozvanoj „šatri riječke mladeži“, te „Lukreciju“ u blještavoj čakavskoj „izmišljotini“ Daniela Načinovića. Uz to su nas proslavile dvije predstave izrazito mediteranskog duha kao „Krvavi svatovi“ i „Delitto all'isola delle capre“.

U opernom repertoaru ponudili smo „Nikolu Šubića Zrinskog“ Ivana pl. Zajca, „Juditu“ Frane Paraća i „Ero s onog svijeta“ Jakova Gotovca, kao najljepše partiture mediteranskog ozračja. Drugi dio opernog repertoara kretao se unutar poznatog opernog željeznog programa gdje su „velikani uglavnom živjeli s morem pod kožom“, kako je pisao Gavella. Dakle, Verdi, Puccini, Ponchielli, Leoncavallo i drugi doživjeli su na sceni riječkoga Kazališta svoje posve novo scensko, mogla bih reći, i riječko izdanje.

Mitteleupskim ozračjem posebno su obilježene izvedbe „Amadeusa“, „Kazimira i Karoline“, „Ničijeg sina“ koji se izveo u Sveučilišnom kampusu te kasnije na velikoj sceni, te napokon „Gospodom Glembajevi“ u kojima sam autor navodi veze između Rijeke, Zagreba, Budimpešte i Beča.

Suvremeni balet istraživao je unutar najnovijih europskih baletnih trendova u brojnim i različitim izvedbama, ali uvijek u ozračju koje sam navela. Primjerice „Markezomanija“, „Tango“, „Cirkus primitif“ i druge. Spominjem samo one predstave o kojima se puno pisalo i govorilo. Riječko kazalište, naime u te četiri godine, našlo se u golemom zanimanju hrvatske i europske javnosti.

2. Manifestacije

Godine 2004. pokrenut je međunarodni festival „Riječke ljetne noći“.

Godine 2005. HNK-a Ivana pl. Zajca ponovno preuzima vodstvo „Zajčevih dana“.

Godine 2005. „Zajčevi dani“ uključuju i priredbu „Rijeka belcanto“, međunarodno natjecanje mladih opernih pjevača.

„Riječke ljetne noći“ otkrivale su i otkrivat će prostore grada u punom sjaju, naime, pod reflektorima. U tome se možda ponajviše i konkretno pokazala zamisao o spoju grada i kazališta. U tim prostorima odigrane su premijere svih ansambala Kazališta kao i gostovanja poznatih svjetskih umjetnika. Festival je izazvao silan interes cijele hrvatske javnosti, a posebno građana Rijeke, koji su svojim prisutstvom svjedočili o golemom zanimanju za upravo takav koncept festivala.

„Zajčevi dani“, tradicionalna glazbena manifestacija, dobili su čvrst i jasan koncept zastupajući kriterij vrhunskih izvedbi, i to hrvatske opere i koncertnih priredbi.

„Rijeka belcanto“ otvorila je prostor mladim pjevačima iz cijeloga svijeta, upotpunila program "Zajčevih dana" i osvojila brojne gledatelje.

3. Riječko kazalište na europskoj sceni

Godine 2003. HNK Ivana pl. Zajca postaje članicom Europske kazališne konvencije/European Theatre Convention/. Riječ je o strukovnoj udruzi koja okuplja najpoznatija europska kazališta. Sudjeluju 36 kazališta iz 21. europske zemlje. Osnovana je prije šesnaest godina sa sjedištem u Bruxellesu. Konvencija u svijetu teatra predstavlja isto što i Europska unija u svijetu politike.

Kao najmlađi član Konvencije, riječki teatar ušao je u njegov europski kazališni projekt pod nazivom „Projekt izbjeglice“. U tom kontekstu praizvedeno je djelo Filipa Šovagovića „Jazz“ koje je prevedeno na engleski, te s fotografijama riječke predstave dostavljeno svim članicama Konvencije.

Gradu Rijeci pri tome je pripala čast da bude domaćinom i organizatorom Generalne skupštine Konvencije od 12. do 14. studenog 2004. godine. U Rijeku su došli intendant, kulturni djelatnici i novinari iz Njemačke, Finske, Italije, Mađarske, Slovenije, Francuske, Slovačke, Španjolske, Portugala i Austrije. Oni su se upoznali i pronijeli Europom glas o Rijeci kao središtu kulture i kazališta. Konvenciju su otvorili Božo Biškupić, ministar kulture Republike Hrvatske, i Vojko Obersnel, gradonačelnik Rijeke.

Godine 2006. organiziran je Međunarodni skup koji se okupio na temu „Nacionalna kazališta u 21. stoljeću“. Svoja izlaganja imali su intendant i ravnatelji nacionalnih kazališta i festivala iz Hrvatske, Slovenije, Austrije, Srbije i Crne Gore. Skupu su nazočili brojni ugledni gosti te novinari iz navedenih zemalja.

Hrvatsko narodno kazalište Ivana pl. Zajca između 2004. i 2007. gostovalo je na brojnim međunarodnim festivalima i kazališnim scenama. Spomenut ću najprestižnije:

„Filumena Marturano“ na festivalu Mediterraneo u svjetski poznatom „Piccolo teatro di Milano“, s čak 4 izvedbe pred prepunim gledalištem i s pozitivnim kritikama. Ista predstava predstavljala je Hrvatsku na beogradskom Bitefu.

„Jazz“ Filipa Šovagovića gostovao je na „Festivalu ex ponto“ u Ljubljani, na Sterijinom pozorju i bio pozvan na festival u Saint Ettienu.

Predstava „Jalta, Jalta“ pozvana je u Zagreb u povodu sastanka predsjednika Srednje Europe.

Predstava „Kazimir i Karolina“ otvorila je „Međunarodni kazališni festival“ u Rimu.

Balet „Tri pjesme“ otvorio je 24. muzički biennale u Zagrebu.

Predstava „Goldoni terminus“ izvedena je na Venecijanskom bienallu, na Lisabonskom festivalu kao i na festivalu u Sardegni.

Baletni ansambl izveo je „Tango“ i „Cirkus primitif“ u tri različita kazališta Portugala.

Navela sam samo najvažnije međunarodne skupove i gostovanja. Ona sama po sebi govore o prodoru riječkoga Kazališta u Europu. Ali teatar nije pronosio sam glas o sebi nego i glas o gradu. To je bilo prisutno u svakoj našoj namjeri. Naslovi u tisku navodili su „Filumena“ povezuje dvije jadranske obale“, „Hrvatska na glasovitom Bitefu“, „Prilika za promociju Rijeke i regije“, „Kazalište - prethodnica puta Hrvatske u EU“, „Teatri bez granica“ itd.

U istom razdoblju u Rijeci su gostovali poznati hrvatski i svjetski umjetnici. Spomenut ću koncert Ive Pogorelića, koncerte dirigentskih majstora kao što su maestro Nikša Bareza i Vjekoslav Šutej, dramski umjetnik Rade Šerbedžija, redatelj Vinko Brešan, Jagoš Marković, Tomi Janežić, jedan od najvećih koreografa današnjice Mo Yamamoto, gostovanje Carskog ruskog baleta, potom svjetski poznate pjevačke zvijezde kao što su Riječanin Georgio Surian, potom Tomislav Mužek, Dunja Vejzović, svjetska diva Mariella Devia, Luciana d'Intimo, Francesca Patane` i na kraju Jose Cura, jedan od najvećih tenora svijeta.

Njegov nastup odao je istodobno počast velikim svjetskim pjevačima koji su u povijesti ovoga Kazališta gostovali na njegovoj sceni. Ali istodobno, glas o Rijeci i njegovu kazalištu možda će u skoroj budućnosti ponajviše upravo Cura pronijeti svijetom. Ovih dana, naime, on završava rad na DVD-u koji će pokazati nastajanje predstave „La commedia e finita“ prema Leoncavallovu „Pagliacciju“ u HNK Ivana pl. Zajca. Može se tek pretpostaviti koliko će takav DVD s Curinim poznatim arijama iz spomenute izvedbe, pronijeti svijetom glas o HNK I. pl. Zajca, njegovu opernom ansamblu, maestri Matošević i možda iznad svega o gradu Rijeci.

4. Novi model predstava

Organizacijska shema Kazališta u Rijeci, zadana je kao institucija u kojoj djeluje čak pet umjetničkih grana: Hrvatska drama, Opera i simfonijski orkestar, Balet, i Talijanska drama. Kada je već na djelu takva organizacija teatra, koja je danas vrlo rijetka u Europi, a izvan nje uopće ne postoji, onda sam držala neophodnim pronaći umjetnički model u kojem mogu sudjelovati doslovce svi ansambli. Tako smo pokrenuli poseban umjetnički žanr koji se rijetko može i vidjeti i ostvariti. Takve izvedbe već u svojoj temeljnoj zamisli predstavljaju neobičan i spektakularni događaj. On nužno izaziva osobito zanimanje, ne samo građana Rijeke i Hrvatske, nego i ovoga dijela Europe.

Tijekom četiri godine realizirana su četiri takva projekta. Prisjetit ću vas: „Karolina Riječka“ - komad s pjevanjem i pucanjem, „Jalta, Jalta“ - mjuzikl, „Amadeus“ - drama o životu i glazbi Wolfganga Amadeusa Mozarta, te „Gospoda Glembajevi“- moderna opera i kritika pojedinih pojava u našem društvu.

5. Suvremena hrvatska i europska drama

Tijekom iste četiri godine posebna pažnja pridavala se suvremenoj drami. Kazalište nije, naime, nastavilo radom programa Off Zajca samo na svojoj velikoj pozornici, kako je to

bilo ranije, nego je iznašlo i danas iznalazi druge prostore u gradu na kojima se može igrati suvremena drama. Vrlo je teško istu prikazivati u prostorima prekrasnog klasicističkog teatra.

Tako se dogodilo da smo u hotelu Bonavia igrali djelo Harolda Pintera neposredno prije nego što je autor dobio Nobelovu nagradu. Bili smo, tako, u to doba jedini teatar u ovom dijelu Europe koji se bavio Pinterovim kazalištem. Razvikani tekst „Zozos“, ili u prijevodu „Bludi“ kojega je proslavio Nacionalni teatar u Londonu, izvodili su se na osobito zadovoljstvo riječke mladeži, u nekadašnjem kinu Garibaldi.

Praizvedbe Hrvatske kao i Talijanske drame obilježile su četiri festivala „Riječkih ljetnih noći“, ali i scenu Off Zajca. U „Garibaldiju“ praizvedena su djela Nine Mitrović, Dore del Bianco te Eduarda Erbe. Na „Riječkim ljetnim noćima“ praizvedbe su pripale „Jazzu“ Filipa Šovagovića, novoj preradbi mladog Riječanina Matka Botića, prema Novakovu romanu „Mirisi, zlato i tamjan“, koji se postali predstava-legenda, „Ničiji sin“ Mata Matišića, prema kojem se trenutno priprema istoimeni hrvatski film, te „Lukrecija“, uz more na Pećinama, koja će zacijelo dugo ostati na programu.

Svaka od tih izvedbi zahtijevala je pripreme od godinu do dvije dana, jer je predstavljala posebna iskušenja s mladim autorima, na posebnim mjestima i velikim angažmanom dramskoga ansambla. Upravo sada izvodi se još jedna preizvedba, ali i dramski prvijenac mladoga riječkoga autora Ivica Prtenjače. Zove se „Nedjeljni ručak“. Djelo je također nastajalo dvije godine, u razgovorima i dopisivanjima s autorom. Ovoga ljeta prikazat će se predstava „Rječina“ Boba Jelčića i Nataše Rajković, opet kao rezultat dvogodišnjega rada. Nadam se da će se jednog dana realizirati i projekt „Rijeka, crusing by the night“, za koji su neophodne slične pripreme.

6. Riječki teatar na hrvatskim festivalima i gostovanjima u Zagrebu

Jednostavno, nema nijednog ozbiljnog festivala ili manifestacije u Hrvatskoj na kojima nije, tijekom protekle četiri godine, sudjelovalo i naše Kazalište. Brojne nagrade koje smo tim povodima dobivali mogu se naći u svakom informativnom zapisu. Pri tomu smo redovito izmjenjivali i gostovanja sa zagrebačkim Kazalištem. Iznad svega operne i baletne, te predstave svih ansambala.

7. Uspjesi

Pretpostavljam da ovi kratki isječci iz razdoblja HNK I. pl. Zajca govore o uspjesima Kazališta. Oni su potvrđeni ponajprije visokim porastom posjetitelja, koji bilježe statistike. Potom, neobično živim marketingom i interesom svih medija u Hrvatskoj. Glasoviti slikar Salvador Dalí izjavio je: „Neka o meni pišu, pa makar i dobro“.

O Rijeci se pisalo više nego o svim drugim kazalištima zajedno u Hrvatskoj. Pozitivno i negativno. Kontroverzno. To je upravo u prirodi kazališta. Teatar je uvijek dijalog „za i protiv“. Pravo mjesto demokracije i stvaranja. Samo takav teatar označava živost. Ona je specifičnost ove umjetnosti. Jer jedini radi samo i isključivo sa živim ljudima. Inače, pripada onome što se stručno zove „mrtvački teatar“ ili pučki: dosada i mrtvačnica.

Iz Informacije o izvršenoj primopredaji dužnosti intendanta Hrvatskog narodnog kazališta Ivana pl. Zajca Rijeka KLASA: 610-01/07-01/185 URBROJ: 2170/01-06-00-07-1 OD 29. kolovoza 2007. godine:

Zaključkom Poglavarstva Grada Rijeke od 23. ožujka 2007. godine imenovano je Povjerenstvo za pripremu primopredaje poslova između bivše intendantice Mani Gotovac i sadašnje intendantice Nade Matošević u HNK Ivana pl. Zajca Rijeka. Njegova zadaća bila je utvrditi stanje u HNK Ivana pl. Zajca na temelju uvida u financijsko poslovanje, područje obvezno-pravnih odnosa, pregleda općih akata i ugovora o radu, uvida u sudske postupke u

tijeku, uvida u inventurnu listu i drugih aktivnosti po zahtjevu dosadašnjeg intendanta i novog intendanta.

Uvidom u financijsko poslovanje HNK Ivana pl. Zajca na dan 31. ožujka 2007. godine. ostvareno je 11.125.212 kn prihoda, što predstavlja 22,8% godišnjeg plana prihoda (48.864.450 kn), te 10.559.361 kn rashoda, ili 21,6% godišnjeg plana rashoda (48.864.450 kn). Ostvareni rezultat za prva tri mjeseca 2007. godine je višak prihoda u iznosu od 565.851 kunu.

U ostvarenim prihodima u razdoblju siječanj – ožujak 2007. godine u visini 11.125.212 kuna najznačajnija su sredstva iz sljedećih izvora:

- Proračuna Grada 8.860.298 kuna, ili 79,6 %
- Prihodi po posebnim propisima i prihodi od vlastite djelatnosti 994.423 kn, ili 8,9 %
- Pomoći iz ostalih proračuna 500.200 kn, ili 4,5%
- Pomoći iz proračuna Republike Hrvatske 699.960 kn, ili 6,3%

Ostvareni prihodi u promatranom razdoblju (11.125.212 kuna) čine 22,8 % godišnjeg plana prihoda (48.864.450 kuna), te se stoga može reći da je dinamika njihova ostvarivanja sukladna očekivanjima prema planu.

Komisija je utvrdila financijsko poslovanje Kazališta, izvršila uvid u područje obvezno-pravnih odnosa, izvršila pregled općih akata i ugovora o radu, uvid u sudske postupke u tijeku, inventurnu listu i drugih aktivnosti, temeljem čega je Poglavarstvo prihvatilo izvršenu primopredaju između bivše i nove intendantice.

Poglavarstvo Grada Rijeke na sjednici 20. studenoga 2007. godine, prihvatilo je Izvješće mr.sc. Mani Gotovac o kulturnim, kulturološkim i umjetničkim dostignućima Hrvatskog narodnog kazališta Ivana pl. Zajca Rijeka u razdoblju od 2003. do 2007. godine te ga prosljeđuje Gradskom vijeću Grada Rijeke na razmatranje i usvajanje.

**Predsjednik Poglavarstva
mr.sc. Vojko Obersnel, v.r.**

HRVATSKO
NARODNO
KAZALIŠTE

Ivana pl. Zajca
RIJEKA

U razdoblju od 1. listopada 2003. do 1. travnja 2007.:

- HNK Ivana pl. Zajca na scenu je postavio ukupno 49 premijernih dramskih, opernih i baletnih naslova. Od toga: 22 praižvedbe, 18 svjetskih i 4 hrvatske praižvedbe.

- Broj posjetitelja iznosio je 361.085, od toga 15.687 pretplatnika.

- Broj publike porastao je za 5,16 posto, dok se broj pretplatnika povećao za 15,98 posto.

- Umjetnici i ansambli HNK Ivana pl. Zajca dobili su 65 nagrada i priznanja.

HNK IVANA PL. ZAJCA
(Mandat teatrologinje
Mani Gotovac,
od 1. listopada 2003.
do 1. travnja 2007.)

- Izvedeno je ukupno 907 predstava (na velikoj i maloj sceni HNK Ivana pl. Zajca, na „Riječkim ljetnim noćima“, te na brojnim gostovanjima u zemlji i inozemstvu).

- Hrvatska drama, Talijanska drama, Opera i Balet imali su 105 gostovanja u zemlji i 145 u inozemstvu.

- HNK Ivana pl. Zajca član je Europske kazališne konvencije (European Theatre Convention) od kazališne sezone 2003./2004. te od tada sudjeluje u najvažnijim projektima ETC-a. Od 12. do 14. studenog 2004. riječko Kazalište i Grad Rijeka imali su čast biti organizatori i domaćini generalne skupštine ETC-a.

HRVATSKO
NARODNO
KAZALIŠTE

Ivana pl. Zajca
RIJEKA

HNK IVANA PL. ZAJCA
(Mandat teatrologinje
Mani Gotovac,
od 1. listopada 2003.
do 1. travnja 2007.)

- Promijenjena su električna postrojenja u zgradi, obnovljen je balkon zgrade.

- Za potrebe Kazališta kupljena je:

- tonska tehnika,
- elektronička tehnika,
- rasvjeta (od čega 61 reflektor),
- oprema za protupožarnu zaštitu,
- glazbeni instrumenti: Yamaha tuba, trombon, oboa, flauta, engleski rog
- kamion MAN, citroen jumper, osobni automobili Dacia i Megan
- telefonska centrala,
- računala i računalna oprema
- fotokopirni strojevi
- ploter
- digitalni fotoaparati, objektiv
- rasvjeta sa studijsko snimanje
- uredska oprema
- uredski namještaj...

- HNK Ivana pl. Zajca poslovao je bez gubitaka.

- Stanje na žiro-računu HNK Ivana pl. Zajca iznosi: 436.991,67 kn